

ALMANYA'DA 2012 OCAK AYI İTİBARIYLA ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK ALANINDA MEYDANA GELEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. İstihdam Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, çalışanların sayısı Aralık 2011'de bir ay öncesiyle kıyaslandığında 178.000 azalmış ve 41,47 milyona düşmüştür. Çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre kıyaslandığında ise, 572.000 (% 1,4) artış göstermiştir. Ayrıca, Kasım 2011 itibariyle sigortaya tabi çalışanların sayısı bir yıl öncesine göre 721.000 (% 2,5) artarak 29,00 milyon olarak kaydedilmiştir. 2011 yılının 4'üncü çeyreğinde serbest olarak çalışanların sayısı ise bir yıl öncesine göre 62.000 (% 1,4) artarak 4,56 milyona yükselmiştir.

Öte yandan, ikinci basamak işsizlik parası alanların istihdam edildiği statüde çalışanların sayısı, Aralık 2011'de bir yıl öncesine göre 91.000 (% 39) azalmış ve 142.000 olarak gerçekleşmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı ise 2011 Kasım ayı itibariyle bir yıl öncesine göre 52.000 (% 1,1) azalarak 4,88 milyona inmiştir. Diğer taraftan, aynı dönemde sigortalı çalışanların % 9,0'unu teşkil eden 2,62 milyon sigortalı gelirlerini artırmak amacıyla düşük ücretli ikinci bir işte çalışmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 135.000 (% 5,4) daha fazladır.

Bölgesel olarak değerlendirildiğinde sigortaya tabi çalışanların sayısı, Kasım 2011 itibariyle bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,7, Doğu Almanya'da ise % 1,8 oranında artmıştır. En az artış % 0,8 ile Saksonya-Anhalt eyaletinde, en büyük artış ise % 3,3 ile Baviera eyaletinde gerçekleşmiştir.

Çalışan sayıları sektörlere göre değerlendirildiğinde, bir yıl öncesine göre hemen hemen tüm sektörlerde artışlar devam etmiştir. İmalat sektöründe 158.000 (% 2,5), ekonomik hizmet sektöründe 150.000 (% 5,0), sağlık ve sosyal hizmetler alanlarında 122.000 (% 3,4) artış gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, madencilik, enerji ve su işleri sektöründe, diğer hizmet sektörlerinde, eğitim ve öğretim sektöründe az da olsa azalmalar kaydedilmiştir.

Alınan kesinleşmemiş en son verilere göre, 2011 Kasım ayında 81.000 çalışana kısa süreli çalışma ödeneği ödenmiştir. Bu sayı bir ay öncesine göre 12.000 daha fazla, bir yıl öncesine göre ise 113.000 daha azdır. Ayrıca, kesinleşen en son verilere göre ise, 2011 Temmuz ayında 81.000 sigortalı kısa süreli çalışma ödeneği almıştır.

2. İşsiz Sayıları

Almanya'daki işsizlerin sayısı, Ocak 2012'de bir ay öncesine göre 302.000 (% 11) artarak uzun bir aradan sonra 3 milyon sınırını aşmış ve 3.082.000 olarak kayıtlara geçmiştir. 2012 Ocak ayı işsiz sayısı bir yıl öncesine kıyaslandığında 264.000 (% 8) daha azdır.

İşsizlerin sayısı bölgesel olarak değerlendirildiğinde Batı Almanya'da Ocak 2012 itibariyle bir ay öncesine göre 196.000 (% 10) artarak 2.083.000'e yükselmiştir. Doğu Almanya'daki işsizlerin sayısı da aynı ay itibariyle bir ay öncesine göre 106.000 (% 12) artarak 999.000 olarak kayıtlara geçmiştir. Aynı ay itibariyle işsizlerin sayısı, bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da 188.000 (% 8), Doğu Almanya'da ise 76.000 (% 7) azalmıştır.

İş piyasası işsizlik oranına göre değerlendirildiğinde 2011 Ocak ayında tüm çalışanların sayısı baz alınarak hesaplandığında % 7,3 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre % 0,6 puan azalmıştır. Yine 2012 Ocak ayı itibariyle bölge olarak işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 6,2, Doğu Almanya'da ise % 11,9 olarak kayıtlara geçmiştir. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik oranı, Batı Almanya'da % 0,5 ve Doğu Almanya'da ise % 0,8 azalmıştır.

Diğer taraftan, yabancı işsizlerin sayısı 2011 Ocak ayı itibariyle bir ay öncesine göre 35.259 artmış ve 485.142'ye (% 15) yükselmiştir. Ayrıca, aynı dönem itibariyle işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir ay öncesine göre 2.229 artarak 141.369 (% 21,6) olarak kayıtlara geçmiştir.

3. I. ve II. Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayısı

Ocak 2012'de 3.082.000 işsizin 1.011.000'i (% 33) birinci basamak işsizlik parası alırken, 2.071.000'i (% 67) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir ay öncesine göre birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı 197.000 (% 24), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 104.000 (% 5,0) artmıştır. Bir yıl öncesine göre kıyaslandığında birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 135.000 (% 12), ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 129.000 (% 6) azalmıştır.

4. Mesleki Eğitim

2011 yılı Ekim ayından 2012 Ocak ayına kadar 66.700 genç meslek eğitimi yeri başvurusunda bulunmuşlardır.

Ocak 2012 itibariyle 21.700 genç henüz meslek eğitim yeri bulamamıştır. Öte yandan, aynı dönemde toplam 41.200 açık meslek eğitim yeri kayıtlara geçmiştir. Meslek eğitim yerlerinin 11.500'ü yeni meslek yeri olarak 2011 Aralık ayının ortasına kadar bildirilmiştir.

2011 yılında 30 Eylül 2011 tarihine kadar 570.100 gençle meslek eğitim yeri sözleşmesi bağtlanmıştır. Bir yıl öncesine göre 10.200 ya da % 1,8 daha fazla. Bu dönemde Batı Almanya'da 485.600 meslek eğitim sözleşmesi imzalanırken, Doğu Almanya'da 84.500 sözleşme yapılmıştır. Bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da bu sayı 17.300 (% 3,7) artarken, Doğu Almanya'da 7.200 (% 7,8) azalmıştır.

5. İkili ve Çok Taraflı Sözleşmelerin Uygulanmasına İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye-Almanya İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde Almanya'da 2012 Ocak ayında 169'u inşaat sektöründe, 191'i inşaat yan sanayiinde ve 37'si demir çelik sektöründe olmak üzere toplam 397 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

6. Güncel Mahkeme Kararları

6.1. Arka arkaya sürelendirilen hizmet sözleşmelerinin süreklilik arzeden bir gereksinime dayandırılmaları halinde geçerliliğine ilişkin ATAD'ın 22.11.2011 tarih ve C-214/10 sayılı Kararı

Avrupa Konseyi'nin 28.06.1999 tarih ve 1999/70/EG sayılı Avrupa Sosyal Tarafları Arasındaki Çerçeve Mütabakat hakkındaki Direktifi, süresiz iş sözleşmelerine dayandırılan iş ilişkilerini mutad iş ilişkisi olarak nitelemektedir. Anılan Direktif, AB ülkelerini milli mevzuatlarında yapacakları düzenlemelerle arka arkaya sürelendirilen iş ilişkilerinin suistimal edilmesinin önlenmesine yönelik önlemler almaya yükümlü kılmıştır. Bu tür sözleşmelerin uzatılmasını haklı kılan nesnel nedenlerin belirlenmesi anılan önlemlerden sayılmaktadır. Alman iş hukukuna göre, örneğin annelik iznini veya ebeveyn iznini kullanan bir çalışanın

yerine geçici olarak bir çalışanın süreli bir hizmet sözleşmesi ile istihdam edilmesi böyle bir nesnel neden sayılmaktadır.

Davacı çalışan 11 yıllık bir zaman zarfında 13 süreli iş sözleşmesiyle Kuzey Ren Westfalye Eyaleti'nin Köln şehrinde Sulh Mahkemesi'nde adli memur olarak istihdam edilmiştir., Annelik ve ebeveyn iznini kullanan çalışanlara vekalet etmesi amacıyla kendisiyle her defasında süreli hizmet sözleşmeleri bağtlanmıştır.

Son iş sözleşmesinin nesnel bir neden olmadığından süresiz olduğu iddiasıyla davacı çalışan yargıya başvurarak, zaman olarak birbirini takip eden toplam 13 adet süreli iş sözleşmesinin yapılmasına yönelik amacın, geçici olarak işçi çalıştırılması olarak nitelendirilemeyeceği savıyla dava açmıştır. Bunun üzerine Federal İş Mahkemesi, durumun Avrupa Topluluğu hukukuna göre açığa kavuşturulması amacıyla ön karar alınabilmesi için ATAD'a başvurmuştur.

ATAD, hem süreli sözleşmeleri veya hem de bu sözleşmelerin süreli olarak uzatılmasını haklı kılan izinli çalışanların yerine yapılan geçici istihdam zorunluluğundan doğan gereksiniminin, Alman iş hukukunda olduğu gibi, kural olarak bir nesnel sebep sayılacağına hükmetmiştir.

Bir işverenin zorunlu olarak ve defalarca veya hatta sürekli süreli sözleşmeler yoluyla izinli çalışanların yerine çalışan istihdam etmesi, istendiğinde bu kişilerin yerine çalıştırılanların süresiz sözleşmelerle de istihdam edilebilecekleri gerçeği, burada nesnel neden bulunmadığına ve durumun suistimali anlamına gelmemektedir. İşyerinin veya kuruluşun büyüklüğü, çalışanların yapısı, işverenin sürekli olarak izinli olan çalışanlarının yerine eleman istihdam gereksinimi içinde bulunacağına dair bir ipucu gibi görülebilse de, bu durumdan otomatik olarak süresiz hizmet sözleşmesi bağtlanma sonucunu çıkarmak, Avrupa hukukunun öngördüğü sosyal tarafların mutabakata vardığı çerçevenin amacını aşacak ve bununla AB ülkelerine tanınan takdir hakkını da ihlal edecektir.

Bu bağlamda, yukarıda belirtilen kıstaslar doğrultusunda mahkemeler, çalışanın istihdam edildiği işletmelerin büyüklüğünü, personel sayısını ve yapısını, geçmişte işverenle yapılan süreli sözleşmelerin sayısını göz önüne alarak her münferit durumda geçerli nesnel bir gerekçe bulunup bulunmadığına bakarak karar almak zorundadırlar.

6.2. İkamet izninin yabancının başka bir ülkeye gönderilmesiyle sona ermeyeceğine ilişkin Federal İdare Mahkemesi'nin 17.01.2012 tarih ve 1 C 1.11 sayılı Kararı

Federal İdare Mahkemesi, üçüncü bir ülkeye gönderilen bir yabancının ikamet izninin yabancı bu ülkede uzun süre kalsa da sona ermeyeceğine hükmetmiştir.

Federal İdare Mahkemesi'nde 1992 yılında Almanya'ya gelen, 1996 yılında Alman vatandaşı bir kadınla evlenen ve bu kadından 3 çocuğu olan ve 2002 yılında süresiz oturma izni verilen Kosova vatandaşı bir yabancının davası görülmüştür. Davacı, 2005 yılında cinayet şüphesiyle hakkında çıkarılan Avrupa tutuklama kararı nedeniyle, Alman makamları tarafından Hollanda'ya gönderilmiş ve orada soruşturma yapılabilmesi için tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Bu arada eşinden boşanan ve 2008 yılında beraat eden davacının Almanya'ya gelmek istemesi üzerine Yabancılar Dairesi oturma izninin hükmünü kaybettiği gerekçesiyle başvurusunu reddetmiştir.

2009 yılında davacı oturma izninin hükmünü kaybetmediğinin tespit edilmesi için dava açmıştır. Yerel İdare Mahkemesi ve Eyalet İdare Mahkemesi davacıyı haklı bulmuştur. Mannheim'daki Baden-Württemberg Eyalet Mahkemesi, İkamet Kanunun'un 51'inci maddesinin 1'inci fıkrasının 6 ve 7 no'lu hükümlerinde öngörülen ikamet izninin sona ermesine ilişkin şartların yerine gelmediğini, zira yabancının doğası gereği geçici olmayan bir nedenle kendi isteğiyle ülkeden ayrılmadığını belirterek yabancıyı haklı bulmuştur.

Federal İdare Mahkemesi de alt mahkemelerin kararını teyit etmiştir. İkamet Kanunu'nun yukarıda anılan maddesine göre ikamet izni yabancının doğası gereği geçici olmayan bir nedenle ülkeden ayrılması ve 6 ay içinde veya Yabancılar Dairesi tarafından belirlenen daha uzun bir süre içinde ülkeye tekrar giriş yapmaması halinde geçerliliğini kaybetmektedir. Federal İdare Mahkemesi, bir yabancının üçüncü bir ülkeye gönderilmesi bir idari işlem olduğundan, böyle bir durumun anılan madde anlamında ülkeyi terk etmek anlamına gelmeyeceğine hükmetmiştir. İkamet izninin geçerliliğinin sona ermesine ilişkin maddenin amacı, yabancının kendi davranışıyla kendine ait ikamet izninden yararlanmayacağını belli ettiği hallerde, ikamet izninin sona erdirilmesine yöneliktir. Bu bağlamda, Almanya'ya yabancı göçünün kontrol edilebilmesi için ülkeyi terk eden yabancılara ülkeye tekrar geri dönmeleri için tanınan süre sınırsız olmamalıdır.

Bir yabancının devletin bir tasarrufu sonucu ülkeyi terk etmesi halinde, bu durumdan bu kişinin Almanya’da artık yaşamak istemediğine ilişkin bir sonuç çıkarılması mümkün değildir. Burada devlet kendi tasarrufu sonucunda yabancıyı ülke dışına çıkarmıştır. Ancak bu durum sınırışı kararlarında farklıdır.

6.3. Federal İdare Mahkemesi’nin sınırışı kararına karşı takdir hakkının dava esnasında kullanılması hakkındaki 13.12.2011 tarih ve 1 C 14.10 sayılı Kararı

Federal İdare Mahkemesi, yabancılar dairelerinin sınırışına ilişkin takdir kararlarını durumun gerekli kıldığı hallerde dava sırasında verebileceklerine hükmetmiştir.

Federal İdare Mahkemesi’nde 2002 yılında Almanya’ya gelerek burada Ukrayna vatandaşı bir kadınla evlenen bir Iraklı’nın davası görülmüştür. Bu kişi 2006 yılında 15 yaşındaki bir kız çocuğunun ırzına geçmesi nedeniyle 3 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırılmıştır. Bu hüküm nedeniyle yabancılar dairesi işlenen suçun ağırlığı nedeniyle takdir kararı olmadan davacı hakkında sınırışı kararı almıştır. Ancak dava sırasında yabancıya mülteci statüsü verilmiştir. Bunun üzerine yabancılar dairesi mültecilere tanınan sınırışından korunma hakkından doğan nedenle, yasada öngörüldüğü gibi sınırışı ile ilgili olarak ilk defa takdir hakkını kullanmış, ancak sınırışı kararından vazgeçmemiştir. Bir üst mahkeme olan Münster Eyalet İdare Mahkemesi, sınırışı kararını iptal etmiştir. Anılan Mahkemeye göre yabancılar dairesinin dava sırasında aldığı takdir kararı, İdari Mahkemeler Kanunu’nun 114’üncü maddesinin 2’nci fıkrasına göre, idari takdir kararı ilk defa dava sırasında alınamayacağından mahkeme tarafından nazarı dikkate alınmamalıdır.

Federal İdare Mahkemesi bu kararı iptal etmiştir. Federal İdare Mahkemesi’nin yeni içtihatına göre bir sınırışı kararının hukuka uygunluğunun belirlenebilmesi için geçerli olan daha önceki düzenlemede olduğu gibi idari kararın alındığı andaki nesnel ve hukuksal durum değil, davaya bakan mahkemenin karar verdiği andaki nesnel ve hukuksal durumdur. Yabancılar hukuku yabancılar dairelerini sınırışı kararı alırken gerekli takdir kararını, buna dava sırasında gerek duyulması halinde de vermeye yükümlü kılmaktadır. Bundan idari karar alındıktan sonra ortaya çıkan veya öğrenilen, kararla ilgili önemli yeni gerçekler, sınırışı kararını güncel ve tamamlayıcı olarak değerlendirebilmek için mahkeme tarafından nazarı dikkate alınmalıdır sonucu çıkmaktadır. Bu durum, idarenin nesnel ve hukuksal durumun kararı etkileyecek şekilde değişmesi ve takdir hakkını dava sırasında kullandığı hallerde de

geçerlidir. Buna göre, daha sonra değişen nesnel durum nedeniyle yeni içtihat idareye takdir hakkını telafi etme olanağı sağlamakta ve idarenin konuya ilişkin değerlendirmeleri mahkeme tarafından nazarı dikkate alınmalıdır. İdari Mahkemeler Kanunu’nun 114’üncü maddesinin 2’nci fıkrası buna aykırı değildir. Anılan madde takdir kararına ilişkin değerlendirmelerin, bu değerlendirmelere sebep olan durumun ilk defa mahkeme sırasında ortaya çıkması halinde mahkeme tarafından gözden geçirilmesini yasaklamamaktadır.

7. Sayısal Veriler

	Aylık Veriler		2011 Ocak Ayına Göre	
	Ocak 2012	Aralık 2011	Artma (+) veya Azalma (-)	Yüzde (%) olarak
Tüm Çalışanlar		41.469.000		1,4
Sigortaya tabi işlerde çalışanlar	28.998.000 (Kasım 2011)	29.012.300 (Ekim 2011)		2,5
İşsizler	3.081.706	2.780.206	-263.886	-7,9
* erkekler % 54,8	1.688.479	1.476.465	-164.492	-8,9
* kadınlar % 45,2	1.393.227	1.303.741	-99.394	-6,7
* 25 yaşını doldurmamış % 8,9	275.019	239.767	-29.852	-9,8
* 50 yaşını doldurmuş % 31,7	976.377	886.720	-45.303	-3,2
* 55 yaşını doldurmuş % 18,5	571.398	523.718	-19.167	-3,2
* Almanlar % 84,1	2.592.736	2.326.852	-239.524	-8,5
* Yabancılar % 15,7	485.142	449.883	-23.991	-4,7
* Türkler	141.369	139.140	-5.565	
İşsizlik oranları (%)				
* Tüm çalışanlar	7,3	6,6	7,9	
Erkekler	7,5	6,6	8,3	
Kadınlar	7,0	6,6	7,5	
25 yaşını doldurmamış olanlar	5,9	5,1	6,4	
50 yaşını doldurmuş olanlar	8,4	7,6	9,1	
- Yabancılar	15,0	14,0	15,9	
- Almanlar	6,7	6,0	7,3	
- Türkler	21,6	21,3	23,3	
Bildirilen açık işler				
-Ay başından beri	135.958	165.447	183	0,1
- Yıl başından beri	135.958	2.232.506	183	0,1
- Halen mevcut	451.619	466.619	76.948	20,5
Yardım alanlar				
Birinci basamak işsizlik parası	937.194	776.573	-123.425	-11,6
İkinci basamak işsizlik parası	4.456.870	4.433.930	-253.527	-5,4
Sosyal yardım	1.698.119	1.695.982	-63.316	-3,6

Kaynak: Federal İş Ajansı